

UTENOS APSKRITIES EKONOMIKA

Pagal ekonominio išsivystymo lygį Utenos apskritis smarkiai atsilieka nuo šalies vidurkio. Utenos apskričiai tenka 4 % Lietuvoje sukuriama bendrojo vidaus produkto (BVP). 2007 m. vidutiniškai vienam gyventojui apskrityje buvo sukurta 22,7 tūkst. litų BVP, tai 22 % mažiau nei vidutiniškai Lietuvoje. Pagal BVP vienam gyventojui Utenos apskritį galima priskirti silpnesniųjų grupei.

Utenos apskrities ekonomikos rezultatai labai priklauso nuo pramonės. Paslaugoms tenka tik 44,1 % viso apskrities pridėtinės vertės (šalyje – 62,7 %), pramonei ir statybai – 50,5 % (šalyje – 32,8 %). Žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje Utenos apskrityje sukuriami 5,4 % apskrities bendrosios pridėtinės vertės (BPV) (šalyje – 4,5 %).

2007 m. Utenos apskrities įmonės sumokėjo 59,3 mln. litų pelno mokesčio. Tai 29,3 % daugiau negu 2006 m. Didžiausias pelno mokesčio augimas užfiksuotas Utenos savivaldybėje, kurioje 2007 m., palyginti su 2006 m., jis padidėjo 34,6 %. 2007 m. Utenos apskrities įmonės sumokėjo 14,8 mln. litų socialinio mokesčio.

Sumokėtas pelno mokestis 2004–2007 m.

Tūkst. litų

	2004	2005	2006	2007
Utenos apskrityje	46392,6	46244,6	45850,2	59299,8
Anykščių r. sav.	2859,7	2284,5	2388,0	2857,4
Ignalinos r. sav.	892,3	676,6	1306,0	1394,2
Molėtų r. sav.	3322,9	3094,6	2697,0	2783,4
Utenos r. sav.	34951,1	30152,0	27756,8	37372,6
Visagino sav.	3472,4	8747,1	10098,8	12877,5
Zarasų r. sav.	894,3	1289,8	1603,7	2014,8

Išaugo ir savivaldybių pajamos, gaunamos iš surenkamų mokesčių. 2007 m. daugiausia pajamų savivaldybės gavo iš gyventojų pajamų mokesčio.

Savivaldybių biudžetams sumokėti ir įskaityti mokesčiai 2007 m.

Tūkst. litų

	Iš viso mokesčių	iš jų					
		gyventojų pajamų mokestis	žemės mokestis	paveldimo turto mokestis	nekilnojamojo turto mokestis	mokestis už aplinkos teršimą	rinkliavos
Utenos apskrityje	168769,7	160644,6	2075,2	120,3	4687,7	661,7	580,2
Anykščių r. sav.	29289,1	27612,4	686,0	41,8	735,4	97,3	116,2
Ignalinos r. sav.	20191,9	19145,4	161,1	13,1	768,0	43,3	61,0
Molėtų r. sav.	22569,5	21664,4	422,0	32,3	315,0	68,4	67,4
Utenos r. sav.	46457,2	43430,5	572,8	22,6	1989,8	267,1	174,4
Visagino sav.	30356,2	29771,8	5,5	2,6	385,6	110,4	80,3
Zarasų r. sav.	19905,8	19020,1	227,8	7,9	493,9	75,2	80,9

2006 m. materialinės investicijos Utenos apskrityje sudarė 562,4 mln. litų arba 3201 litą vienam apskrities gyventojui, šalyje materialinių investicijų vienam gyventojui teko 5861 litas.

Pagal vienam gyventojui tenkančias materialines investicijas Utenos apskritis smarkiai atsilieka nuo šalies vidurkio, išskyrus Visagino miesto savivaldybę, kur materialinės investicijos vienam gyventojui 2006 metais 38 % lenkė šalies vidurkį.

Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, 2004–2006 m.

Litais

	2004	2005	2006
Šalyje	3523	4540	5861
Utenos apskrityje	2928	3378	3201
Anykščių r. sav.	1122	1159	1659
Ignalinos r. sav.	1865	2962	1588
Molėtų r. sav.	1292	1384	1894
Utenos r. sav.	2779	2549	3285
Visagino sav.	9158	10840	8113
Zarasų r. sav.	765	1407	1817

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) Utenos apskrityje, 2008 m. sausio 1 d. duomenimis, sudarė 329,9 mln. litų ir, palyginti su 2007 m. (239,7 mln. litų), padidėjo 38%, o palyginti su 2001 m. – 3,0 karto (2001 m. sausio 1 d. – 109,3 mln. litų).

2008 m. sausio 1 d. Utenos apskritis pagal TUI buvo aštuntoji šalyje ir lenkė tik Marijampolės ir Tauragės apskritis. 86 % visų Utenos apskrities TUI investuota Utenos rajono savivaldybėje (282,1 mln. litų), 8 % – Molėtų rajono savivaldybėje (27,5 mln. litų).

Vidutiniškai vienam Utenos apskrities gyventojui teko 1912 litų TUI, arba 39 % daugiau nei 2007 m. sausio 1 d. (1372 litai). Utenos apskritis pagal šį rodiklį yra septintoji šalyje, tačiau lyginant su šalies vidurkiu atsilieka 5,5 karto (šalies vidurkis – 10 547 litai).

Daugiausia TUI vienam gyventojui Utenos apskrityje teko Utenos rajono savivaldybei – 5890 litų, tai 3,1 karto daugiau nei apskrities ir beveik dvigubai mažiau nei šalies vidurkis. Mažiausiai TUI (1,9 mln. litų) ir TUI vienam gyventojui (59 litai) teko Anykščių rajono savivaldybėje, Zarasų (3,8 mln. litų ir 184 litai) ir Ignalinos (5,7 mln. litų ir 285 litai) rajonų savivaldybėse.

Daugiausia Utenos apskrityje investavo Švedijos (176,1 mln. litų, arba 53 %), Danijos (37,5 mln. litų, arba 11 %) ir Vokietijos (34,2 mln. litų, arba 10 %) investuotojai.

Utenos apskrityje, 2008 m. sausio 1 d. duomenimis, daugiausia investuota į apdirbamąją gamybą (316,3 mln. litų, arba 96 % visų TUI) ir statybą (2,9 mln. litų, arba 1 %).

Apdirbamojoje gamyboje daugiausia TUI teko maisto produktų ir gėrimų gamybos įmonėms – 224,2 mln. litų (71 % visų apdirbamosios gamybos TUI), drabužių siuvimo – 46,9 mln. litų, arba 15 %, bei medienos ir jos gaminių gamybos įmonėms – 29,0 mln. litų, arba 9 %.

Veikiančių įmonių skaičius Utenos apskrityje nuo 2005 m. nuolat didėja, 2007 m. gruodžio 31 d. buvo 2852 ūkio subjektas. Pagal ekonominės veiklos rūšis daugiausia veikiančių ūkio subjektų buvo didmeninėje ir mažmeninėje prekyboje, antroje vietoje – apdirbamoji pramonė, transportas, sandėliavimas. Ūkio subjektai, turintys iki 9 darbuotojų, palyginti su visais veikiančiais ūkio subjektais, sudarė 73 %, o ūkio subjektai, kuriuose dirba daugiau kaip 250 darbuotojų, – 0,8 %.

Verslumas, pramonė, statyba

Verslumo lygiu Utenos apskritis nusileidžia daugumai Lietuvos apskričių. Šalies verslumo lygis 2007 m. buvo 18,8, o Utenos apskrityje jis tesudarė 11,2 ir buvo mažiausias šalyje.

Utenos apskrities išgaunamosios ir apdirbamosios pramonės produkcijos vertė, palyginti su kitomis Lietuvos apskritimis sudaro 4 %. Svarbiausios ir stambiausios regiono pramonės įmonės yra įsikūrusios Utenos rajono savivaldybėje (neskaitant IAE), kuriai 2007 m. teko 78 % pagamintos apskrityje pramonės produkcijos (be elektros gamybos). Utenos rajone labiausia išvystyta alaus ir kitų alkoholinių ir nealkoholinių gėrimų, mėsos, pieno, duonos, plastikinių ir trikotažo gaminių, metalinių statybinių gaminių, krosnių, grandinių ir kitų metalo gaminių gamyba. Kitos savivaldybės pagal pagrindinę gaminamą produkciją pasiskirstė taip: Molėtų rajone (7 %) – medienos ir jos gaminių gamyba; Anykščių (6 %) – alkoholinių gėrimų, medienos gaminių gamyba; Visagino

mieste (4 %, be IAE) – drabužių siuvimas, metalo gaminiai; Zarasų rajone (3 %) – plastikinių gaminių, baldų gamyba ir Ignalinos (2 %) – medienos ir baldų gamyba.

Svarbiausi apskrities gaminiai 2001–2007 m.

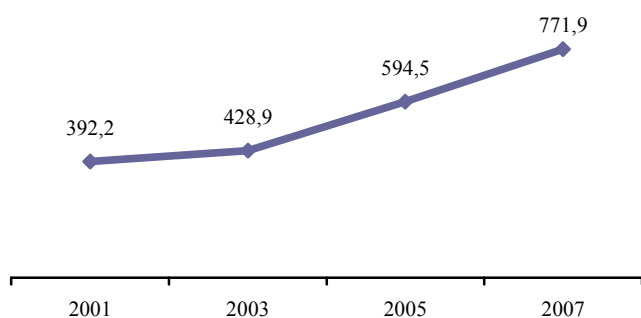
	2001	2003	2005	2007
Kvarcinis smėlis, tūkst. t	86,9	49,7	46,5	45,4
Dešros ir rūkyti mėsos gaminiai, tūkst. t	2,6	3,5	8,3	11,1
Alus, mln. dal	4,2	5,8	6,6	6,7
Nealkoholiniai gėrimai, tūkst. dal	21,0	189,0	218,0	471,5
Vaisių ir uogų vynos, tūkst. dal	470,0	528,0	251,0	288,5
Baltinių trikotažas, mln.	9,4	4,5	4,0	1,2
Viršutinis trikotažas, mln.	2,8	4,4	5,3	3,5
Šarvuoti arba sutvirtinti seifai, tūkst.	3,8	4,6	5,8	8,2
Vidaus degimo variklių filtrai, tūkst.	36,9	45,1	82,7	71,1
Sodo baldai, tūkst.	78,1	143,8	189,8	151,8

Didžiausios apskrities pramonės įmonės: UAB „Švyturys-Utenos alus“ ir AB „Anykščių vynos“ (alaus ir alkoholinių gėrimų gamyba), AB „Utenos mėsa“, AB „Utenos duona“, AB „Utenos trikotažas“, (trikotožo gaminiai), UAB „Visatex“ ir UAB „Engel Dali“ (drabužių siuvimas), AB „Anykščių varis“ (elektrodų gamyba), UAB „Umaras“ (plastikiniai gaminiai), UAB Energetinės statybos projektai“ (statybinių medžiagų gamyba), UAB „Sodo namas“ ir UAB „Rastų technologijos“ (mediniai sodo namai), UAB „Visagino linija“ ir UAB „Akadas“ (baldų gamyba).

2007 m. 33 % apskrityje pagamintos išgaunamosios ir apdirbamosios pramonės produkcijos eksportuota. Didėjanti gamyba apskrities įmonėse lėmė spartesnį eksporto augimą. Iš viso apskričiai tenka 2,6 % lietuviškos kilmės prekių eksporto. Didžiąją eksportuojamų prekių dalį sudaro elektros energija, surenkamieji mediniai statiniai, pieno produktai (grietinė, pieno milteliai), megzti drabužiai, galvijiena.

Apskrityje pagamintų prekių eksportas 2001–2007 m.

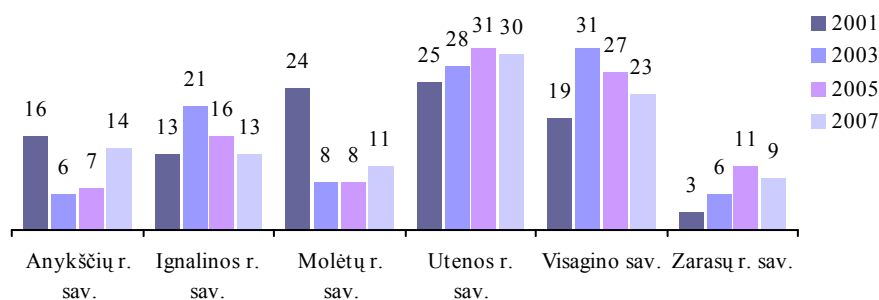
Mln. litų

Utenos apskričiai tenka 3,2 % visų šalyje atliktų savo jėgomis statybos darbų. 2007 m. statybos įmonės apskrityje atliko statybos darbų už 348,3 mln. litų, tai 3,4 karto daugiau negu 2001 m. Statybos darbų didėjimą lėmė naujos statybos ir rekonstravimo darbų sparta.

Atlikta statybos darbų 2001–2007 m.

Apskirtyje atlikti statybos darbai – 100 procentų

2007 m. Utenos apskrityje pastatyti 122 gyvenamieji namai. Naujai pastatytuose namuose įrengti 157 butai. Pastatytų butų naudingasis plotas sudarė 17,4 tūkst. m², arba 6,2 tūkst. m² daugiau negu 2006 m. Vidutinis buto naudingasis plotas siekė 110,6 m² (šalyje – 102,6 m²). Utenos savivaldybėje pastatyta beveik pusė visų apskrities butų.

Pastatytų butų skaičius ir naudingasis plotas 2001–2007 m.

	Butų skaičius				Naudingasis plotas, tūkst. m ²			
	2001	2003	2005	2007	2001	2003	2005	2007
Šalyje	3785	4628	5933	9286	385,3	491,4	651,6	953,2
Utenos apskrityje	127	108	80	157	14,4	11,0	10,9	17,4
Anykščių r. sav.	27	28	15	13	3,6	2,1	2,1	1,7
Ignalinos r. sav.	9	8	8	12	1,5	0,8	1,1	1,3
Molėtų r. sav.	22	17	22	44	2,4	1,9	3,9	5,1
Utenos r. sav.	58	40	17	71	5,6	4,6	2,0	7,4
Visagino sav.	-	-	-	1	-	-	-	0,2
Zarasų r. sav.	11	15	18	16	1,3	1,6	1,8	1,7

2007 m. Utenos apskrityje išduoti 395 statybos leidimai statyti gyvenamuosius namus, kuriuose planuojama įrengti 487 butus.

2007 m. pastatyta 580 negyvenamųjų pastatų, jų bendrasis plotas – 39,7 tūkst. m², tai 98,6 tūkst. m² mažiau negu 2006 m., daugiausia buvo statoma nedidelių žemės ūkio pastatų.

Pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičius ir bendrasis plotas 2001–2007 m.

	Pastatų skaičius				Bendrasis plotas, tūkst. m ²			
	2001	2003	2005	2007	2001	2003	2005	2007
Šalyje	940	1348	5623	5250	672,5	773,7	1300,2	1607,3
Utenos apskrityje	134	82	421	580	41,5	16,6	52,8	39,7
Anykščių r. sav.	20	5	83	64	9,4	1,4	9,8	9,1
Ignalinos r. sav.	6	11	73	59	4,2	2,5	3,8	3,4
Molėtų r. sav.	79	41	49	200	13,0	4,3	3,0	7,2
Utenos r. sav.	22	21	71	131	12,4	6,0	17,3	10,0
Visagino sav.	1	2	74	68	2,0	2,1	13,3	3,1
Zarasų r. sav.	6	2	71	58	0,5	0,3	5,6	6,9

2007 m. Utenos apskrityje išduota 330 statybos leidimų 463 negyvenamiesiems pastatams statyti, kurių bendrasis plotas 81,9 tūkst. m², t. y. 35 tūkst. m² daugiau negu 2006 m.

Paslaugos

2007 m., palyginti su 2005 m., keleivių vežimas autobusais Utenos apskrityje sumažėjo 7 %. Keleivius aptarnavo 19 keleivių vežimo įmonių, iš jų 4 priklausė autobusų parkams. Didžioji vežėjų dalis buvo individualiosios įmonės. 2007 m. keleivių vežimo apyvarta sudarė 92,8 mln. keleivių kilometrų, palyginti su 2005 m., ji išaugo 20,1 %. 2007 m., palyginti su 2005 m., Utenos apskrityje vidutinis vieno keleivio vežimo atstumas pailgėjo 5,3 km ir sudarė 23,6 km.

Kelionės autobusais, tenkančios vienam gyventojui, 2001–2007 m.

	2001	2003	2005	2007
Šalyje	69,1	81,6	89,6	94,2
Utenos apskrityje	27,1	22,8	23,8	22,6
Anykščių r. sav.	37,2	20,2	17,5	16,0
Ignalinos r. sav.	23,7	20,5	18,5	17,0
Molėtų r. sav.	21,3	25,1	24,6	25,0
Utenos r. sav.	39,4	35,6	31,9	26,4
Visagino sav.	3,5	2,3	19,8	26,1
Zarasų r. sav.	25,2	24,4	24,6	22,5

Iš vidaus krovinių vežimų kelių transportu 2007 m. Utenos apskrityje buvo pakrauta 2714,1 tūkst. t krovinių, arba 5,5 % šalies krovinių. Vidutinis tonos vežimo atstumas apskrityje sudarė 49,3 km ir buvo beveik toks pat kaip ir Vilniaus apskrityje.

Vietinis krovinių vežimas kelių transportu 2004–2007 m.

Tūkst. tonų

	2004	2005	2006	2007
Pakrauta krovinių Utenos apskrityje	2324,3	4037,4	1553,5	2714,1
iš jų iškrauta:				
Alytaus apskrityje	8,0	15,9	24,3	15,9
Kauno apskrityje	55,3	78,0	33,6	66,7
Klaipėdos apskrityje	16,6	41,0	34,1	53,1
Marijampolės apskrityje	3,7	40,9	15,3	26,0
Panevėžio apskrityje	79,5	103,1	84,4	118,7
Šiaulių apskrityje	10,4	20,7	2,6	30,1
Tauragės apskrityje	41,1	2,5	1,2	0,5
Telšių apskrityje	8,2	6,9	7,4	3,5
Utenos apskrityje	1971,5	3580,4	1185,7	2189,3
Vilniaus apskrityje	130,2	148,0	165,0	210,4

2007 m. pabaigoje Utenos apskrityje buvo 84,1 tūkst. automobilių, iš jų iš 90 % sudarė lengvieji automobiliai. Populiariausi buvo *Volkswagen* (16,1 tūkst., arba 21,3 %) ir *Audi* – (14,1 tūkst., arba 18,7 %) markės automobiliai. Lengvųjų automobilių skaičius 2007 m., palyginti su 2005 m., išaugo 6 %.

Lengvųjų automobilių skaičius apskrityje 2001–2007 m.

	2001	2003	2005	2007	2007 (naujai registruotieji)
Utenos apskrityje	56695	62140	71349	75621	9509
Anykščių r. sav.	11699	12665	13977	14167	1700
Ignalinos r. sav.	10017	6895	7718	8378	1004
Molėtų r. sav.	6825	7662	9426	10176	1085
Utenos r. sav.	19725	21635	24162	24696	3739

	2001	2003	2005	2007	2007 (naujai registruotieji)
Visagino sav.	3183	7374	8758	10021	1101
Zarasų r. sav.	5246	5909	7308	8183	880

Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta Utenos apskrityje 2007 m. sudarė 708,1 mln. litų, arba 3,7 % tokių įmonių apyvartos šalyje. Didžiausia apyvarta apskrityje buvo Utenos rajone – ji sudarė 36,7 %. Vienam apskrities gyventojui per metus vidutiniškai parduota prekių už 4077 litus, tai 28,1 % mažiau nei vidutiniškai šalyje (už 5667 litus). Daugiausia vienas gyventojas pirko prekių Utenos rajone (už 5395 litus).

Mažmeninės prekybos įmonių apyvarta (be PVM) 2003–2007 m.

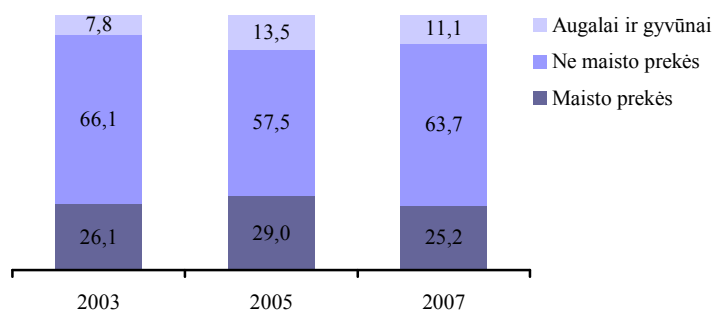
Mln. litų

	2003	2005	2007
Utenos apskrityje	461,2	527,2	708,1
Anykščių r. sav.	65,4	79,9	105,3
Ignalinos r. sav.	47,2	54,7	66,7
Molėtų r. sav.	48,6	56,0	77,8
Utenos r. sav.	169,6	187,0	259,8
Visagino sav.	84,7	94,0	131,9
Zarasų r. sav.	45,7	55,6	66,6

Utenos apskrities turgavietėse 2007 m. parduota prekių už 31,3 mln. litų, o tai sudarė 4,4 %, palyginti su mažmeninės prekybos įmonių apyvarta. Apskrities turgavietėse vyravo ne maisto prekės. Utenos apskrityje net 11,1 % turgaviečių apyvartos sudarė augalai ir gyvūnai, tuo tarpu kitose apskrityse šis rodiklis neviršijo 5 %. Didžiausia apyvarta buvo Utenos miesto turgavietėse, į kurias nusipirkti drabužių ir avalynės bei kitų vartojimo prekių suvažiuoja gyventojai iš kitų apskrities savivaldybių.

Prekių apyvartos apskrities turgavietėse sudėtis 2003–2007 m.

Prekių apyvarta apskrities turgavietėse – 100 procentų

Restoranų, barų ir kitų maitinimo įmonių apyvarta apskrityje 2007 m. sudarė 11,6 mln. litų, arba 1,3 % atitinkamų įmonių apyvartos šalyje. Didžiausia maitinimo įmonių apyvarta apskrityje buvo Utenos ir Molėtų rajonuose. Vienam Utenos apskrities gyventojui per metus vidutiniškai teko 67 litai maitinimo įmonių apyvartos, tai ketvirtadalis šalies vidurkio (262 litai). Didžiausia maitinimo įmonių apyvarta vienam gyventojui buvo Molėtų rajono savivaldybėje (113 litų).

Restoranų, barų ir kitų maitinimo įmonių apyvarta (be PVM) 2003–2007 m.

Mln. litų

	2003	2005	2007
Utenos apskrityje	5,8	8,8	11,6
Anykščių r. sav.	0,8	1,3	1,8

	2003	2005	2007
Ignalinos r. sav.	0,8	1,0	1,4
Molėtų r. sav.	1,0	2,1	2,6
Utenos r. sav.	1,8	2,3	3,0
Visagino sav.	0,8	1,3	1,7
Zarasų r. sav.	0,6	0,8	1,1

Apskritis pagal apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių skaičių yra šeštoji šalyje. Apskričiai tenka 3,5 % visų Lietuvos apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių ir 2,7 % suteiktų nakvynių. 2001–2007 m. regiono apgyvendinimo įstaigose priimtų svečių skaičius išaugo 2,1 karto (šalyje – 2,5 karto).

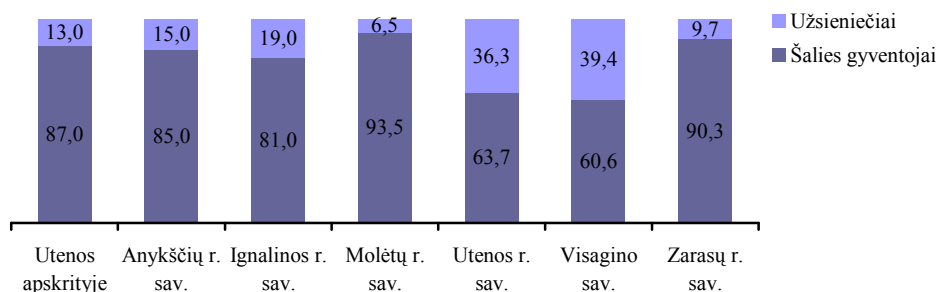
Apgyvendinimo įstaigų rodikliai 2001 ir 2007 m.

Tūkst.

	Viečių skaičius		Apgyvendinta svečių		Suteikta nakvynių	
	2001	2007	2001	2007	2001	2007
Utenos apskrityje	2,8	2,7	30,4	62,6	116,2	139,0
Anykščių r. sav.	0,7	0,3	5,4	6,2	31,0	22,9
Ignalinos r. sav.	0,7	0,5	12,4	18,3	40,4	37,3
Molėtų r. sav.	1,1	1,6	7,3	30,6	30,7	65,0
Utenos r. sav.	0,1	0,1	0,8	1,5	2,7	3,4
Visagino sav.	0,2	0,2	2,8	2,2	7,6	6,2
Zarasų r. sav.	0,1	0,0	1,7	3,9	3,7	4,2

Apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų svečių struktūra 2007 m.

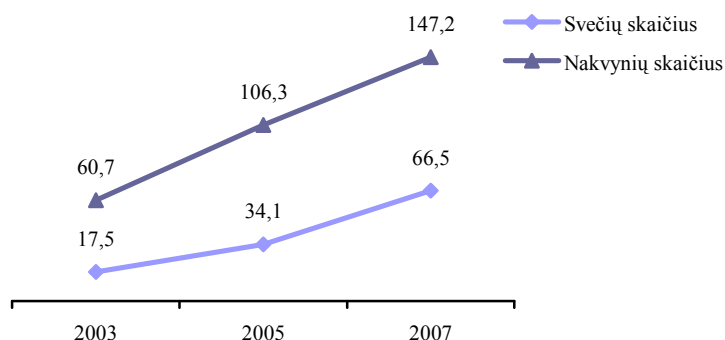
Procentais

Regionas išsiskiria vasaros poilsio paslaugomis. Pagal poilsio namuose (nameliuose) priimtų svečių skaičių apskritis yra antra šalyje (po Klaipėdos apskrities). Daugiausia poilsiautojų sulaukta Molėtų rajono savivaldybėje – 75 % visų apskrities poilsio įstaigose apgyvendintų svečių. Regionas turi ką pasiūlyti ir žiemos poilsio bei pramogų mėgėjams – Ignalinoje veikia didžiausias Lietuvoje žiemos sporto centras.

Utenos apskrityje ypač išvystytos kaimo turizmo paslaugos. Pagal kaimo turizmo sodybų skaičių regionas pirmauja šalyje. 2003–2007 m. kaimo turizmo sodybų skaičius apskrityje išaugo nuo 128 iki 186, o poilsiautojų jose padaugėjo 3,8 karto. Regiono kaimo turizmo sodybos 2007 m. priėmė 22,6 % visų šalies kaimo turizmo sodybose poilsiausių žmonių.

Apgyvendinta svečių ir suteikta nakvynių kaimo turizmo sodybose 2003–2007 m. Tūkst.

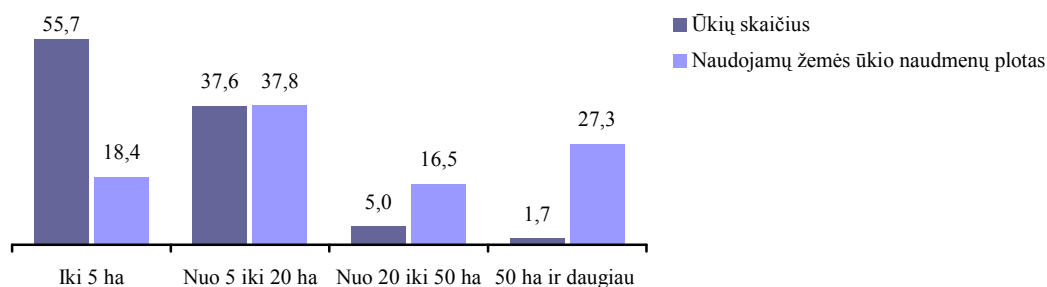

Žemės ūkis

Utenos apskrities žemės ūkio produktus gaminančių ūkių valdomas žemės ūkio naudmenų plotas sudaro 7 % visų šalies žemės ūkio produktus gaminančių ūkių valdomo žemės ūkio naudmenų ploto. Didžiąją dalį apskrities žemės ūkio naudmenų ploto (2007 m. – 61 %) sudaro pievos ir ganyklos. Ariama žemė sudaro 38 %, daugiamečiai sodiniai – 1 % apskrities žemės ūkio naudmenų.

2007 m. Utenos apskrityje buvo 20,4 tūkst. ūkių, gaminančių žemės ūkio produktus ir turinčių daugiau kaip 1 ha žemės ūkio naudmenų. Iš jų – 28 žemės ūkio bendrovės ir įmonės. Vidutinis ūkio dydis buvo mažesnis nei vidutinis šalyje ir siekė 9 ha (šalies – 11,6 ha). Didžiausi ūkiai Anykščių (11,5 ha) ir Ignalinos (9,5 ha) rajonų savivaldybėse. Daugiausia apskrityje smulkių ūkių, valdančių iki 5 ha žemės ūkio naudmenų.

Skirtingo dydžio ūkių skaičius ir naudojamų žemės ūkio naudmenų plotas 2007 m. Procentais

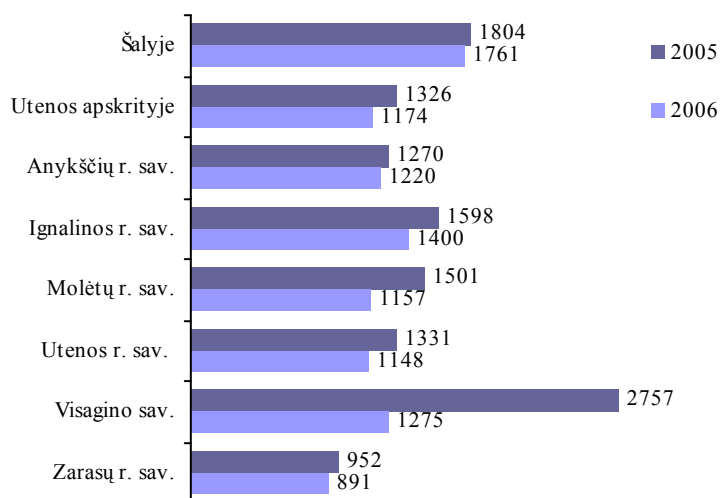

2006 m. Utenos apskrityje išauginta 5 % šalies žemės ūkio produkcijos. Šiek tiek išsiskiria Anykščių rajono savivaldybė, kurioje išauginta 34,2 % apskrities žemės ūkio produkcijos. Gyvulininkystės produkcijos dalis apskrityje buvo gerokai didesnė nei augalininkystės: iš gyvulininkystės buvo gauta 66,8 % bendrųjų žemės ūkio pajamų, o iš augalininkystės – 33,2 %. Ta pati tendencija stebima ir visose Utenos apskričiai priklausančiose savivaldybėse, išskyrus Visagino savivaldybę.

Bendroji žemės ūkio produkcija, tenkanti 1 ha žemės ūkio naudmenų, 2005 ir 2006 m.

Litais

Apskritis pasėlių struktūroje didžiausią dalį sudaro grūdiniai augalai (2007 m. – 59,3 %) ir daugiametės žolės (2007 m. – 25,6 %). Grūdinių augalų struktūroje didžiausią dalį užima vasariniai javai, kurie sudaro 61 % visų apskrities grūdinių augalų. Didėja rapsų plotai – 2001–2007 m. jie padidėjo daugiau kaip 4 kartus. Net 81,8 % apskrities rapsų plotų yra Anykščių rajono savivaldybėje. Grūdinių augalų derlingumas 2007 m. buvo mažesnis nei vidutinis Lietuvoje. Neblogai dera bulvės – 2007 m. jų derlingumas buvo didesnis nei vidutinis Lietuvoje ir siekė 11,3 tonos iš hektaro (šalyje – 10,9 tonos iš hektaro).

Utenos apskritis – pirmoji šalyje pagal laikomų avių skaičių. 2008 m. pradžioje čia buvo laikoma 22,2 % visų šalyje laikomų avių. Daugiausia jų laikoma Utenos, Molėtų ir Anykščių rajonų savivaldybėse. 2008 m. pradžioje Utenos apskrityje buvo 7,3 % visų šalyje laikomų galvijų, 6,1 % kiaulių, 11,3 % ožkų, 3,1 % paukščių. Apskritis trečia pagal bičių šeimų skaičių. 2008 m. čia buvo 14,3 % visų šalyje laikomų bičių šeimų.

Populiarus ekologinis ūkininkavimas. Apskritis ketvirta šalyje pagal sertifikuotų ūkių skaičių. VŠĮ „Ekoagros“ duomenimis, Utenos apskrityje 2007 m. buvo sertifikuota 300 ūkių (10,6 % visų Lietuvos sertifikuotų ūkių). Jų sertifikuotas plotas buvo 11,7 tūkst. ha ir sudarė 9,7 % viso Lietuvoje sertifikuoto ploto. Ekologinio žemės ūkio taisykles savo ūkiuose taikė 88 Anykščių, 87 Molėtų, 55 Utenos, 42 Ignalinos ir 28 Zarasų rajonų savivaldybių ūkiai.

Esant vidutiniam regiono ekonominiam išsivystymo lygiui, Utenos apskritis turi neblogų plėtros galimybių. Patogi geografinė padėtis lėmė, kad apskrities ūkis yra neblogai diversifikuotas – čia sėkmingai dirbama visuose pagrindiniuose ūkio sektoriuose. Utenoje įsikūrė gerai Lietuvoje ir ne tik joje žinomos statybos medžiagų, tekstilės, maisto ir gėrimų ir kitos pramonės įmonės. Apskrityje itin palankios sąlygos turizmo verslui plėtoti. Tačiau akivaizdu, kad potencialas dar neišnaudotas (apskrityje yra daugiausia kaimo turizmo sodybų Lietuvoje, tačiau jos sulaukė tik penktadalio svečių, trečdalis apsistojo Vilniaus apskrities sodybose). Utenos verslininkams reikia atlikti nemažai verslo plėtros, paslaugų ir infrastruktūros gerinimo darbų.